Et ſi feciſſe nt ſicut populus eſdre
qui eſdram audiuit. aures erexit
et pro peccatis fleuit. et ideo dñs
erat eoꝝ dux ⁊ mgr̃. Et ideo oẽs
xp̃m audire nolẽtes nec doctrinã
ſuã ſequi diſp̃gent: nec eos hic re
cipit: nec in futuro. ⁊ ſic pꝫ terciũ
No 4 Quarto xp̃us viriliter pugnã
tes recipit ad remuneratioñe glꝫe
Promittit namq; vij. dignitates
p. vij. vicijs impugnãtib⁹ Apo.
Venit aquila volans ⁊ clamans
p mediũ celi. d. Qui vicerit dyabo
lum ⁊ mundũ ⁊ ꝓpriã carnẽ dabi
tur illi manna abſconditũ. et pa
nis angeloꝝ ad menſã regis eter
ni. Item ſcd̃o. Qui hec tria vicerit:
nõ ledet̃ a morte ſecunda: ſed reci
piet̃ ad vitam glꝫie Itẽ tercio Qui
hec tria vicerit: dabo illi edere de li
gno vite qd ẽ in medio paradiſi
Itẽ quarto Qui vicerit hec tria: il
li dabo ptãtẽ ſup gentes ⁊ regñ ⁊
recipiam illũ ad me Item. v. Qui
hec tria vicerit. recipiã eũ vt colũ
nã ſplendidã ⁊ firmã in regno. et
in templo meo. Sicut enĩ colũna
ſuſtẽtat ⁊ decorat edificiũ qñ eſt
pulchra. ita talis victor recipiet̃
⁊ decorabit̃. in regno firmabitur
⁊ nunq̃ flectet̃ Item ſexto clama
uit Qui vicerit hec tria: recipiã eũ
tpe mortis ⁊ ſedebit mecũ in thro
no glꝫe Aug. Si fuerim⁹ ſocij paſ
ſionũ. erimus ⁊ ꝯſolationũ Et iõ
merito. Si pugnam⁹ viriliter cũ
xp̃o. cũ ipſo erimus in throno. Et
petiuit xp̃us patrem dũ voluit ire
ad pugnã Joh. xiiij. Pr̃ quos de
diſti m̃. volo vt vbi ſum ⁊ ipſi ſint
mecum

Dñica quarta p⁹ pẽthe.

Sermo. xv. xlv

Estote miſericordes. ſic pr̃
veſter celeſtis miſericors
eſt Lu. vi. Nota q̃ multa
ſunt que debet mouere hoĩem ad
miam. Primũ eſt corpis nr̃i ꝯfor
mitas. Nam omnes xp̃iani ſunt
tanq̃ vnum corp⁹ hñs multa mẽ
bra. et membꝝ membro ꝯpatit̃.
ſicut man⁹ manui altei ſubuenit.
oculus oculo. pes pedi Ita hõ de
bet homi miſereri qui eſt ſm ima
ginẽ ſuã creat⁹ Secundũ ẽ quod
nos debet mouere ad miam irrõ
nabiliũ aĩalium exemplaritas.
Nã aĩalia irrõnabilia ꝯpatiunt̃
ſibi Sic legit̃ in naturis reꝝ de aq̃
la Qñ aquila habet pullos cogit
eos anteq̃ ſciant volare ad aſpectũ
ſolis dum ſplendet in claritate. et
qñ aliquis ſuoꝝ pulloꝝ non põt
aſpicere ſolem ſine reuerberatiõe
oculoꝝ iſtum ꝓijcit de nido tanq̃
non ſit de natura ſua. Qd videns
falco miſeret̃ illi pullo abiecto. ⁊
ducit in nidũ ſuum. et nutrit cum
pullis ſuis Ita homo rationabil̃
videns ꝓximũ ſuum neceſſitateꝫ
habere. debet ſibi miſereri Terciũ
um quod nos debet mouẽ ad mi
ſericordiam eſt ꝓpria necitas. nã
nos indigem⁹ miſericordia a deo.
ideo oportet nos miſereri ꝓximo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vnde ait dūs math. xviij. Se tue
neq̃ oīa debita dimiſi tibi. Nōne
oportuit et te miſereri ꝯſerui tui
Quartū qđ debet nos mouere ad
miam eſt dei noſtri exemplaitas
Nam mīa mouit xp̄m vt ſurgeret
de paterno corde ⁊ accipet huma
nitatē. ⁊ fecit ſe captiuari ⁊ illudi
⁊ ꝯſpui ꝓpter nos Ideo debem⁹ nos
exemplo xp̄i alter alteri miſereri.
ꝙ xp̄s in ꝓpria pſona ait in euan
gelio. Qđ vni ex minimis meis fe
ciſtis mihi feciſtis. De hoc aūt di
cit in euangelio hodierno

ESto te miſericordes: ſic̄ ⁊ pater
veſter celeſtis miſericors eſt. No
lite iudicare. ⁊ non iudicabimini
Nolite ꝯdemnare ⁊ nō ꝯdemnabi
mini. Dimittite: et dimittet̄ vobis
Date ⁊ dabitur vobis. Menſuram
bonam ⁊ ꝯfertam ⁊ coagitatam i.
zo houff gedrucht. ⁊ ſupeffluentē
dabūt in ſinum veſtrū. Eadē quip
pe mēſura q̄ mēſi fueritis: remetie
tur vob̄ Dicebat ⁊ illis ſilitudinē
Nūquid poteſt cecus cecum duce
re. Nōne ambo in foueā cadunt.
Sic quando prelatus malus dat
malū exemplū tunc cec⁹ ducit ce
cū. et ambo in foueā cadūt eterne
damnationis. Item aliud exem
plū. Non eſt diſcipulus ſup ma
giſtꝝ. Perfectus aūt omnis erit
ſi ſit ſicut magr̄ ei⁹ Quid aūt vides
feſtucā in oculo fratris tui. trabē
aūt que in oculo tuo eſt non ꝯſide
rans Aut quō potes dicere fratri
tuo. Frater ſine ⁊ pmitte. eijciam
feſtucā de oculo tuo: ⁊ ipſe trabē in
oculo tuo nō vides. Ypocrita eij
ce p̄mo trabē de oculo tuo. ⁊ tūc p
ſpicies vt educas feſtucā de oculo
fratris tui. ꝙ multi ſunt qui iudi
cant alios de puo. et ipſi hn̄t ma
ximū pctm̄. Quo ad thema. Eſto
te miſericordes ſicut ⁊ pr̄ veſter ce
leſtis miſericors eſt Vnde notan
dum ꝙ quatuor generibus hoim
vult deus eſſe miſericors. Primi
ſunt deū timentes. Secundi bona
opa facientes. Tercij ſunt paupe
ribus ꝯpatientes. Quarti ſunt in
iuriā patientes. Primo de⁹ vult
eſſe miſericors illis qui ipſum ti
ment. Vnde dicit in pſ̄. Quō miſe
retur pater filiorū miſertus ē do
min⁹ timentibus ſe. Qm̄ ipſe cog
nouit figmentū nr̄m ⁊ fragilita
tem noſtram Videmus in natura
lib⁹ ꝙ qn̄ aliquis ſimplex homo
offendiſſet magnū principem. et
timeret ipſum. ⁊ ſi voluntarie ſim
plex homo accipet gladiū euagi
natū. ⁊ flexis genib⁹ poneret ſe an
te illum et diceret. O dn̄e offendi
vos. ſum reus mortis. dabo me in
man⁹ veſtras in grām. Vere niſi
talis princeps haberet cor ferreū
ſibi miſereretur. ⁊ dimittēt offen
ſam. Ita debet q̄libet homo facere
qui deum offendit. Debet ſe humi
liare coram deo principe ⁊ filium
mortis ſe ꝯfiteri. Huius figurā le
gim⁹. ij. Re. xij. ꝙ dauid maxime
peccauit ꝯtra deū. Ideo deus miſit
vnū alium ꝓphetam ad ipſum di

dens. Ecce de⁹ miſit me ad te. tu eū
offendiſti. Elige vnā de trib⁹ pla
gis. aut peſtilentiā. aut famē. aut
gladiū inimicoꝝ. Et dauid elegit
peſtilenciā. ⁊ tunc venit tanta peſ
tilentia in regno ſuo ꝙ in breui tē
pore moriebantur. xxiiij. milia ho
minū. Tunc dauid flexit genua
cadens ante deū in terram dicens
O dn̄e parce me. ego ſum qui pec
caui Et tunc deus vidit timorem ⁊
humilitatem. ⁊ dixit ad angelū.
Sufficit. ſatis eſt. Tunc dauid vi
dit angelū ſtantem i nube habē
tem gladiū cruentatū. quē miſit
in vaginam. Ita moraliter deus
pater ⁊ dn̄s dedit nobis intelligē
ciā ſciendi bonū ⁊ malum. et ipſe
nullū malum dimittit impunitū.
Ideo ait dauid ad deum. Domine
quo ibo a ſpiritu tuo. ⁊ quo a tua
facie fugiam. Si aſcendero in celū
tu illic es. ſi deſcendero ad infernū
tu illic ades. Et ipſe domin⁹ reſpō
det in pſ̄. Si acuero vt fulgur gla
dium meum. reddam vltionē ho
ſtibus meis ⁊ peccatoribus Hoc
cognoſcens peccator debet facere
vt dauid dicens. O domine ego
peccaui ⁊ malum coram te feci. ne
permittas plagam ꝓpter peccata
mea et ego amplius nunꝗ̄ offen
dam te. Tunc ſtatim ait domin⁹
ad angelum volentem peccatorē
percutere cum morte eterne dāna
tionis. Mitte gladium in vaginā
ſatis eſt. qꝛ me ita humiliter exo
rauit ideo oportet me eius miſere

ri. Vnde ambroſius in quodā ſer
mone. Ceſſat vindicta diuina cū
illud procurat humilitas huma
na. et vindicta mutatur in miſeri
cordiam ¶ Secundo de⁹ vult eſſe
miſericors bona opera facientib⁹
Nam videmus quādo aliquis ma
gnum et pulchrum edificium fa
cit querit bonos artifices Et ſi ar
tifex eſt bonus: edificium erit bo
num. Ita ſpiritualiter oportet
nos in operibus miſericordie edi
ficare edificium in celo in quo ani
ma noſtra debet eternaliter gau
dere Vnde ait in pſ̄ Miſericordia
edificabitur in celis. Et primus
artifex huius eterni edificij fuit
xpriſtus. Et licet per multas ali
as virtutes edificauit eternum
habitaculum. tamen precipue p
miſericordiam. Vult etiam habe
re tales artifices ſicut ipſe incepit
Vnde ait apoſtolus paulus Non
ex operibus iuſticie que fecimus
nos: ſed ſcdm ſuam miſericordiā
ſaluos nos fecit. Querit igitur ta
les coadiutores pro edificādo mi
ſericordiā. Vnde legimus figurā
in libro regum ꝙ ſalomon edifi
cauit edificium pulchrum in ihe
ruſalem. ⁊ miſit nuncios vt addu
cerēt de omnibus regionibus ar
tifices qui ſciebant operari ligna
cedrina. et alia ligna que pertine
bāt ad ipſum edificium: vt com
pleretur domus domini. Ita ſpi
ritualiter dominus noſter ihesus
xp̄s primus fundator in hūana

natura edificium pulchrū in celo
de electis qui ſunt artifices bono
rum operꝫ ⁊ vltimum teſtamentū
ꝯdidit dicens. mat. v. Beati miſe
cordes: qm̄ ipſi miſericordiam ꝯſe
quent̄ Mittit igitur adhuc omni
die angelos ſuos: qm̄ hoīes moriū
tur. ⁊ illi eligunt tales artifices q̄
bona opa fecerunt. ⁊ adducunt il
lum ad regē altiſſimū vt opus ſu
um qđ incepit ꝯpleatur Ipſe enī
talis optim⁹ artifex fuit Ideo ait
ſapie. Oim̄ enī eſt artifex: habēs
virtutem oīa ꝓſpiciens Ideo qui
ipſum ſequunt̄ inuenient miam
apud ipſū. Vnde dicit leo papa
in quodā ſermone. Virtutes bo
norū operū que in deo ſunt. tante
dignitatis ſunt. vt inde fiat aīe in
celo eternalis manſio Et quanto
plures et in miſericordia ornate.
tanto pulchrior fit habitatio aīe
Et ſic pꝫ ꝙ miſericordiā inuenient
bene opantes Tercio dico ꝙ mi
ſericordiā apud deū inuenient hic
⁊ in futuro qui pauperib⁹ ſubueni
unt in tribulationibus Vnde ait
dñs Ma. Qđ vni ex minimis meis
feciſtis m̄ feciſtis Et ſicut opa mi
ſericordie ſunt ſeptē in quib⁹ hō
debet ꝓximo ſubuenire. ſ. hoſpita
re pegrinos. potare ſitiētes. ciba
re eſurientes. veſtire nudos. ſepeli
re mortuos. viſitare infirmos ⁊ li
berare captiuos Ita ſunt ſeptem
remuneracōes et dona mīe a deo
Huiꝰ figurā legimus in apo. vbi
ait ioh. Ego vidi thronum altū ⁊

magnū ⁊ regem in throno ſedēte
aurea zona accinctū circa cor. ca
pilli albi. ante cuius ꝯſpectū ſte
tit turba magna. et habebat rex
in dextra manu ſtellas ſeptē Iſte
aūt rex xp̄s eſt qui eſt rex regum
⁊ dominus dñantium. qui eſt au
rea zona accinctus circa cor prop
ter diuinum amorem. Capilli al
bi propter caſtitatem. turba ma
gna fuit illa que expectabat re
munerationem pro ſeptē operi
bus miſericordie Ideo habuit in
dextra largitatis ſeptem ſtellas
que ſunt dona largitatis pro ſep
tem donis pietatis ⁊ miſericordie
Primum donum eſt obliuio om
nium tribulationū. ita ꝙ nunꝙ̄
poteſt cogitare retrorſū de tribu
lationib⁹. nec de amaritudīe mor
tis. Nā qui inſpicit illam ſcīſſimā
faciē nunꝙ̄ pt̄ cogitare retrorſū
Ita inebriat̄ a loco tam pulchro
pro eo ꝙ hoſpitauerūt pegrinos
Baruch. O iſrahel ꝙ̄ ingens eſt
domus tua Secundum donum
eſt ꝙ inebriat̄ a vino eternitatis
a mēſa trinitatis. cuius vna gut
ta ſcđm auguſtinum eſt tante po
tentie ꝙ ſi homo haberet omne vi
num mundi mitteret ꝓ vno hau
ſtu eterni vini. et hoc ꝓ eo habet.
ꝙ potauit ſitientes Vnde dicitur
in pſalmo. De torrēte voluptatis
tue potabis eos Tercium donū
quod per terciam ſtellam figura
tur eſt ciborum abundācia de mē
ſa diuinitatis. Vnde dixit ipſa

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

regina auſtri· vidēs ſalomonem
ita ornate om̄ia habere in menſa·
Beatus es dn̄e· et beati ſunt ſerui
tui· Et illū cibū debit pro eo qꝛ eſu
rientes cibauit· ¶ Quartum donū
qd per quartam ſtellā figuratur
eſt veſtis in fulgēcia· Ipſi ibi ful
gebunt miſericordes ſicut ſol de ve
ſte Vnde pſ̄· Aſtitit regina a dex
tris tuis in veſtitu deaurato· eo qꝛ
veſtiuit paupes ⁊ nudos in mun
do iſto· Quintū donū qd p quin
tam ſtellam figurat̄ ē immortali
tas et vita· Vnde ait iohēs· Neqꝫ
mors· neqꝫ vita· neqꝫ dolor erit vl
tra· et hoc pro eo qꝛ mortuos ſepe
liuit Sextum donū qd p ſextam
ſtellam figurat̄ ē corpis ſanitas
ita qꝛ nunq̄ infirmabit̄ Vnde dt
anſelm9· Dn̄e vbi eſt eterna ſani
tas que nunq̄ p̄t haberi niſi in tu
a habitatiōe· Et hoc habet p eo qꝛ vi
ſitauit infirmos Septimū donū
eterne remuneracōis eſt libertas
ita qꝛ p̄t vti deo Et quicquid deſide
rat ibi obtinebit· Et ibi null9 erit
ſeruus: ſed omnes liberi Vn̄ apo·
Qua libertate xp̄s nos liberauit·
Et hoc habet p eo qꝛ captiuos libe
rauit· Et ſic patet qꝛ qui ꝯpatitur
proximo miſericordiaꝫ habebit a
deo ¶ Quarto dico qꝛ apud deum
debūt miam qui patiunt̄ iniuriā
et dimittunt ꝓpter deum· Nā ſicut
ſunt ſeptem opa miſericordie ex
trinſeca ſeu corpalia ſicut dictū ē
in precedenti membro: ita ſūt ſep
tem opa miſericordie intrinſeca

ſiue ſpūalia Primūꝫ ē offenſā di
mittere· Secundum eſt pctōrem
caritatiue corrigere· Tercium eſt
pro peccatore orare Quartum eſt
ignorantem informare· Quintuꝫ
ē dubitantem vel deſperantem ꝯ
firmare· Sextum ē lugentē ꝯſola
ri· Septimū eſt ad oēs afflictōes
mundi ꝯpaſſionē cordis habere
Item ſimiliter deus volt illis miſe
reri poſt hanc vitam ⁊ eos clarifi
care· Hui9 figurā legimus in apo·
Iohēs vidit ſeptēꝫ cādelabra au
rea· et in medio candelabroꝝ hoi
nem ſimilem filio hois Iſte filius
hois eſt xp̄s ihs qui deſcendit de
celo miſericordia mot9 ad huma
nam naturā aſſumendā ⁊ in illis
ſeptē operibus miſericordie ſpūa
libus ſeu ſpecialib9 refulſit in hoc
mundo ſicut aureum candelabrū
Nam offenſam dimiſit· Vnde ait
dn̄s Lu· Pater dimitte illis qꝛ ne
ſciunt quid faciunt· Peccātes cor
rexit Vnde iudeos multotiens cor
rexit dicēs illis Vos male agitis
⁊ omnis qui male agit odit lucēꝫ
Pro pctōribus orauit in monte·
et fact9 eſt ſudor eius quaſi gutte
ſanguinis decurrentis in terram
Ignorātes inſtruxit· ſic magiſter
diſcipulos ſuos· Mat· Circuibat
ciuitates ⁊ caſtella vt doceret po
pulū· Et in templo docebat igno
rantes· Dubitātes ꝯfirmbat Vnde
dicūt diſcipuli Dn̄e ⁊ mḡr dic no
bis qn̄ hec erunt· Quib9 ait· Veni
et tribulacō q̄lis nō fuit ab inicō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed beatus qui pſeuerauerit vſqȝ
in finem. ⁊ hic ſaluus erit. Lugẽ
tes ꝯſolabit̃. Unde ait diſcipul᷑
Lu. Gaudete. ꝙ noīa veſtra ſcrip
ta ſunt in celo ⁊ in libro vite. Ad
oēs afflictiōes mundi tam in hoī
bus ꝙ̃ in aīalibus ꝯpaſſionem
habuit in corde. et ita xp̄s ideo re
fulget i celo ſic candelabꝝ aureū
⁊ omnes qui ſimil̃r faciunt reful
gent cū eo Jdeo ait iohes Vidi ſe
ptē candelabra aurea ⁊ ſeptē tur
bas qui ſe in hijs ſeptē operibꝰ
ſpūalibus mīe exercēt. et hij mō
fulgent vt ſol ⁊ luna ⁊ auꝝ bene
purgatū. Ergo quo ad thema Eſ
tote miſericordes.

Dnīca quinta.

Sermo. xlvi.

Per totam noctē laborātes
nihil cepimus. Lu. v. No
ta in naui bene ordinata
dūt eſſe tria Primo ne principa
lis nauta eligat̃ per ſortē Scdo ꝙ
naute principali obediāt omēs ī
naui exiſtētes Tercio ꝙ collocet
vnūquemqȝ in loco ſuo ī naui ad
ſua officia ad q̄ videt eos aptos
Jta ſpūaliter eccā eſt q̄ſi nauis
p quā oȝ nauigare ad portum ſa
lutis eterne in fide catholica p hoc
mare magnū in quo ſunt reptilia
quorum non ē nūs. Jn qua naui
principalis nauta fuit xp̄s q̄ nō
eſt electus ſm ſortem. ſed ꝓpter ex
perientiā ſuā. ꝙ ſciuit nauem bene
ducere Poſſet enī miles eligi ſm
ſortē in naui p gubernatore q̄ me
liꝰ ſciret pugnare. ꝙ̃ nauē guber
nare: ⁊ ſic omnes ſubmergerent
Sed xp̄s bene ſciuit nauē ducere
huꝰ eccīe Jdeo eſt ipſe principalis
nauta cui oms debent obedire ſer
uando ſuaȝ doctrinā. ⁊ vnūquem
qȝ poſuit in locū ſuū. Nā aliquos
poſuit ad officiū papatus. aliq̄s
ad officiū cardinalatus. aliquos
ad officiū epatus. aliquos ad of
ficiū preſbiteratꝰ. aliquos ad of
ficiū religionis. aliquos ad mat
moniū. aliquos īpatores. aliq̄s
reges. aliquos duces aliquos mi
lites. ⁊ vnicuiqȝ dedit ſuam doctri
nā vocacōis. ita ꝙ oīs manens in
ſuo ſtatu poſſit pmerere vitam et
nā ⁊ venire ad portū ſalutis Unde
apls ad thoꝝ. Nō vocauit nos do
minꝰ ad immundiciaȝ: ſed in ſcīfi
cationē: vt vnuſquiſqȝ vīm poſſit
poſſidere ⁊ gubernare nauē ſui cor
poris in ſcīficationem ⁊ honorē Et
ideo dicit in euangelio. Euāgeliū.
Cū turbe irruerēt ad ihm vt au
dirent verbū ſue predicacōis ipſe
ſtabat iuxᷓ ſtagnū genezareth. ⁊
vidit duas naues ſtātes ſ̄ate littꝰ
ꝙ illud ſtagnū fuit ꝯgregacōa q̄
rū ⁊ int̃ duos mōtes. Piſcatores
āt deſcēderūt vt lauarent rethia.
Aſcendēs aūt ihs in vnā nauē q̄
erat petri: rogauit vt a terra redu
ceret puſillū ⁊ modicū Et ſedēs do
cebat de nauicula turbas. Ut āt
ceſſauit loq̄ dixit ad ſimonē. Duc
in altū ⁊ de litore in mare ⁊ laxate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf